

naar buiten te drukken, maar puilden of aan het onder eind daarvan of ergens anders uit het achterlijf en masse naar buiten. Geen van hen was zoo doorschijnend, in geen van hen was eenige beweging te zien (met loupe en microscoop gecontroleerd) en uit geen van hen kwam na eenig wachten een larve te voorschijn.

Waar ik dus den indruk kreeg, dat slechts één der eieren op 't punt stond uit te komen en mij dit bevreemdde, daar deze vlieg toch haar eieren bij bosjes op het vleesch pleegt te leggen, heb ik in dien zelfden zomer bij veel bromvliegen (er zullen wel verschillende soorten bij geweest zijn) hetzelfde nagegaan en altijd heb ik of geen of één, maar nooit meer eieren kunnen vinden, waaruit na korten tijd de larve te voorschijn kwam.

Zouden uit die andere, niet-doorschijnende eieren toch ook larven gekomen zijn, als ik ze op of in vleesch had bewaard? Zoo ja, hoe komt het dan dat toch altijd maar één eitje als 't ware net klaar lag om gelegd te worden (gemakkelijk door de legboor naar buiten te drukken) en dat dit juist op openspringen stond?

Bij een gedooide langpootmug (z.g. glazenmaker) trok het mijn aandacht, dat, hoewel kop en thorax vernietigd waren, aan het uiteinde van het achterlijf geruimen tijd rhythmische bewegingen zichtbaar waren. Bij nader toezien bleek het, dat er a. h. w. twee lippen over elkaar schoven en dat telkens bij die beweging een zwart, langwerpige $\pm$ 2 m.m. lang lichaampje tusschen die lippen te voorschijn kwam, om een oogenblik later plotseling verdwenen te zijn. Ze werden n.l. een heel eind weggeschoten. ('t Leek me toe, dat deze lichaampjes niets anders dan eieren konden zijn. Ze waren allemaal even groot, vrij stevig van consistentie, ovaal van vorm, zwart van kleur, niet doorzichtig).

De tweede faze ging zoo snel, dat 't niet met 't oog te volgen was. Daarom bemoeilijkte ik de beweging een beetje (b.v. door er het eene been van een pincetje tegenaan of boven op te leggen) en zag nu duidelijker hoe eerst het eitje uit het lichaam tusschen de beide lippen kwam te liggen en daarna werd weggeworpen. Ditmaal, nu de beweging der lippen tegen weerstand in moest geschieden, kwamen de eieren veel dichterbij terecht.

Ik heb dit bij eenige exemplaren waargenomen. Om den afstand waarop de eieren weggeschoten werden wat te beperken, kan men de gedooide langpootmug (met intact achterlijf) ook in een kom met water deponeeren. Na eenigen tijd ziet men haar dan omringd van de zwarte eieren. — 't Lijkt me net zoo lang door te gaan tot er niet één meer in 't lichaam is achtergebleven.

Is dit een gewoon verschijnsel bij insecten, dat, indien mogelijk, de eieren, post mortem „op hoop van zegen” worden verwijderd?

Amsterdam.

J. F. IJSERINKHUYSEN, Arts.

Prof. de Meyere was zoo vriendelijk bij deze waarnemingen ons de onderstaande opmerkingen ter verklaring te geven.

Red.

De eieren der blauwe vleeschvlieg worden in groepjes afgezet en komen spoedig uit. Precies even oud zullen die van hetzelfde legsel toch niet zijn, zoodat het wel kan zijn, dat het oudste en eerst gelegd wordende steeds wat verder is. Of de andere, uit de vlieg gehaald, zullen uitkomen, hangt wel van hun staat van ontwikkeling en hun al of niet bevrucht zijn af. Bij sedert kort uit de pop gekomen exemplaren zal nog geen enkel ei rijp genoeg zijn, terwijl men exemplaren met alleen rijpe eieren minder vangen zal, omdat ze dan allicht gauw afgezet worden.

Waarom er juist altijd één rijp ei hoogstens gevonden werd, is mij niet duidelijk. Ook bij ovovivipare soorten zijn toch dikwijls meerdere eieren tegelijk rijp en worden deze niet met belangrijke tusschenpoozen afgezet.

Bij de *Tipula*'s zijn de eieren inderdaad zwart en ovaal; er is ook een bovenste en onderste klep aan het lichaamsuiteinde van het wijfje. Deze eieren worden, en dan waarschijnlijk wel met eenige kracht, in de aarde afgezet. Door verwijderen van den kop is zoo'n dier nog niet „dood” en dus nog best eenigen tijd in staat eieren af te leggen. Nog niet geheel afgestorven insecten doen dit dikwijls nog, als zij rijpe eieren bevatten.

Amsterdam.

J. M. DE MEIJERE.

Nieuws uit Gulpen. — Dit jaar hebben wij tien dagen van onze vakantie in Gulpen doorgebracht en wel van 20 tot 31 Juli. 't Was de eerste keer, dat wij Zuid-Limburg

bezochten en dat we juist in Gulpen verzeild raakten komt hierdoor, dat we juist even tevoren een erg enthousiast artikel van Dr. Jac. P. Thijsse in „De Levende Natuur” van September 1898, getiteld „Nieuws uit Zuid-Limburg”, gelezen hebben, dat ons, speciaal met het oog op de omgeving van *Gulpen*, op botanisch gebied veel goeds voorspelde.

Nu, wij hebben er dan ook geen spijt van gehad, al werden wij op enkele punten wel teleurgesteld, zooals men zal zien.

Het is hier niet de plaats om over Gulpen's natuurschoon uit te weiden, doch ik zou ieder, die eens rustig van de natuur genieten wil, die van mooie wandelingen, vergezichten en een rijke flora houdt, willen aanraden er zelf eens zijn vakantie door te brengen.

Onze grootste hoop hadden wij op het *Osenbosch* gevestigd en, eerlijk gezegd, is dit ons tegengevallen. Wel is de plantengroei er nog welig genoeg, doch de naam „bosch” lijkt ons, voor een betrekkelijk klein boschperceel als het tegenwoordige *Osenbosch*, wel wat te weidsch. Het moet dan ook, sedert Dr. Thijsse zijn artikel schreef, zeer veel van zijn omvang hebben ingeboet (vooral door het kappen van boomen in den oorlogstijd; ook nu zagen wij echter nog sloopers aan het werk).

Voor zoover het nog in ongerepten staat verkeert, is het er nog best de moeite waard en zelden zagen wij zulk een „tropischen” plantengroei, vooral wanneer wij even de paden verlieten, om te trachten in het hart van het bosch door te dringen. Daar verstikten de braamstruiken, het lage struikgewas en hooge gras allen verderen lage-plantengroei en waren de boomen omslingerend met klimop. (Vogellijm hebben wij tijdens onze vakantie niet kunnen ontdekken) Ons nog niet bekende planten hebben wij in het *Osenbosch* niet gevonden, ook geen enkele bloeiende orchidee, doch laten wij niet vergeten, dat het al eind Juli was.

De eenige bloeiende orchidee, die wij vonden in een drassig land langs de spoorbaan Wijlre-Eys, was een *Moeras-Handekens-kruid*.

De stereotype plant, die wij steeds weer in het *Osenbosch* aantroffen was *Stevenskruid*, verder: *Hengel*, *Duizendguldenkruid*, *Varens* (veel *Adelaarsvaren* o.a.). Wel vonden wij er reeds lang verwelkte *Primula's* en *Eenbes* (*Paris quadrifolia*) en *Aronskelk* (*Arum maculatum*) in vrucht.

De meeste planten, welke wij nog niet hadden en daarom voor ons herbarium verzamelden, vonden wij aan den rand van boschjes of in het geaccidenteerd terrein. Vooral de schitterend begroeide hellingen, holle wegen en echte löss-heuvels vormden een dankbaar object. Die Zuid-Limburgsche plantengroei maakt op iemand uit de lage streken van Noord-Holland werkelijk een grootschen indruk.

Wij vonden onder meer de volgende planten: *Steentijm*, *Incarnaatklaver*, *Silene*- en *Wikkesoorten*, *Marjo'ein*, prachtig gekleurde *Graslathyrus*, *Groot Warkruid* (*Cuscuta europaea*) in heggen, *Bingelkruid*, *Borstelkrans*, *Venuspiegel* (zeer veel in bouwland), *Bremraap* (veel in klavervelden), *Gevlekte Doovenetel*, *IJzerhard*, *Muurvaren*, *Wouw*, *Muurleuwebek*, (de laatste veel op de oude muren van het Kasteel Neuburg); *Kleine Kaardebol* (deze was niet bepaald „algemeen”, doch op sommige plaatsen stonden verscheidene exemplaren bijeen, b.v. onder Eys, bij Berchem en langs den Weg van Gulpen naar Reymerstok); vele *Campanula*-soorten, waarvan de heel groote exemplaren (soms 1/2 M. hoog) van *Camp. Trachelium* uit de verte aan vingerhoedskruid deden denken; en niet te vergeten *Clématis vitalba*, die tegen ons vertrek juist zoowat begon te bloeien.

In de genoemde oude aflevering van „De Levende Natuur” vermeldde Dr. Thijsse als heel mooie vondst het *Kleinbloemig Springzaad* (*Impatiens parviflora*) en daar hij de vindplaats (aan de chaussée Maastricht-Aken) vrij nauwkeurig beschrijft, was natuurlijk één onzer eerste wandelingen dáárheen. En inderdaad bloeide deze plant daar zeer overvloedig, op nagenoeg dezelfde plaats, over ettelijke tientallen Meters langs den weg. Dertig jaren heeft deze plant zich daar dus weten te handhaven en nog wel vlak aan den wegrand. De vruchtjes waren al tamelijk rijp; bij een lichten druk tusschen de vingers, voltrok zich tenminste het eigenaardige proces, waarbij de zaadjes Meters ver werden weggeslingerd.

Natuurlijk zou ons Zuid-Limburgsch uitstapje niet af zijn geweest, indien wij niet aan de Geul, tusschen Mechelen en Epen, de typische *Zinkvioletjes* (welbekend uit „Ons Krijtland”) gezocht en gevonden hadden. Even voorbij het punt, waar de weg zich splitst

(rechts naar Schweiberg en links naar Epen), vonden wij ze reeds in grooten getale aan den linker Geuloevers; op hetzelfde tochtje, dat helaas niet lang kon zijn, vonden wij nog eenige exemplaren van het Vingerhoedskruid, bij den ingang van het Onderste Bosch.

Wij vonden het prettig, vele uit Dr. Thijsse's opstel ons reeds van name bekende plekjes, eens zelf te bezoeken en wij kunnen niet nalaten, Gulpen en zijn omgeving bij iederen natuurliefhebber warm aan te bevelen.

Amsterdam, 1 December 1927.

W. VAN DAALEN.

GEVRAAGD:

Een ongevuurd Verkade's Album: Mijn Aquarium.

Adres: A. TICHELAAR, Ebbo Emmiusingel 34, Groningen.

AANGEBODEN:

De platen uit het bekende uitverkochte werk van Prof. Schlegel: de Vogels van Nederland (de bekende vogelkopjes in lithographie). Ik heb van deze platen circa 140 stuks losse exemplaren en twee complete ingebonden collecties. Prijs per plaat f 0.25.

Adres: M. TEKKE, Vaillantlaan 84, Den Haag.

Ruim 300 plaatjes, waarvan 140 Verkade's plaatjes (vlinders, bloemen, vogels, insecten en kiekjes langs Zuiderzee en IJssel). 73 Baans plaatjes (prachtige collectie vlinders, rupsen, kevers, larven enz.). 15 plaatjes van Koorn (bloemen en vogels). 80 Honing maizena plaatjes (kiekjes uit Nederland). Alles tezamen voor f 1.50, porto voor koopers.

Adres: C. VEEN, H. d. S., Nd. Beemster.

W. Bölsche, Afstamming van den mensch f 0.50; Dr. J. v. d. Bilt, Sterrenkunde, geb. f 2.—; Album der Natuur, geb., jaargang 1881 en 1886, ieder f 0.75; De Levende Natuur, jaargang XXXI, in afleveringen, afl. 1 ontbreekt, f 1.75; Prof. Dr. B. G. Escher, De gedaante- veranderingen onzer aarde, geb. f 2.50. Porto voor koopers.

Adres: J. DIJKSTRA, 1e Woudstraat 53, Sneek.

„De Levende Natuur”, afleveringen der jaren 1923, 1924, 1925, 1926 en 1927, aan den meestbiedende; verzendingskosten voor koper.

Adres: J. DAN. HEIJBOEK, 2a Overtoom, Amsterdam.

H. Schlegel, De vogels van Nederland, 18 zwarte, 35 gekl. pl., 2 dln. in 1 halfl. voor f 10.—; B. Hoffmann, Kunst und Vogelgesang, 230 pag., zahlreiche Notenbeispiele, 1908, linn. voor f 2.—; Specht-Naumann, Die Vögel Europas, Lief. 1—3 (Raben, Finken, Lerchen), 164 pag. 48 gekl. pl. voor f 3.75; Naumann, Die Vögel Europas, alleen de 400 prachtige gekl. platen, folio (30 × 40 cm.) in linnen portef. voor f 25.—; K. Kräpelin, Einführung in die Biologie, 340 pag., 387 Abb. 1919, geb. voor f 1.50; A. Wigand, Der Darwinismus und die Naturforschung Newtons und Cuviers, 3 dln., 1280 pag. 1874-77, voor f 4.—; Adolf und Karl Müller, Thiere der Heimat (Zoogd. 294 pag., vogels 364 pag.), 48 gekl. pl. 1897, kwarto, linn. voor f 7.—; Fabre, Souvenirs Entomologiques Band 1, 2, 3, 4 (Hymenopt.), 9, 10 (Spinnen, Kevers), linn. voor f 7.50; Calwer, Naturgesch. der Käfer Europas, 6. Aufl. 1916, 1300 pag., 48 gekl. pl. in 26 afl. (f 27.—) voor f 7.50; Lagarde, Contrib. à la connaissance des discomycètes charnus, 144 pag., 58 fig., 2 pl. voor f 1.75; E. Michael, Führer für Pilzfreunde, 3 Bnde, 307 gekl. pl. 1903-'05, linn. voor f 7.50; Dubbele excursietasch voor fietsbalhoofd (A. N. W. B.), zwart, afm. elk 13 × 16 × 22 cm., voor f 2.50; Leitz, Wetzlar, verb. aplan. Lupe, vergr. 20 ×, voor statief- of handgebruik, (f 8.30) voor f 5.75. — Vracht voor koopers. Antwoord binnen 8 dagen, anders verkocht.

Adres: B. E. BOUWMAN, Bilthoven.